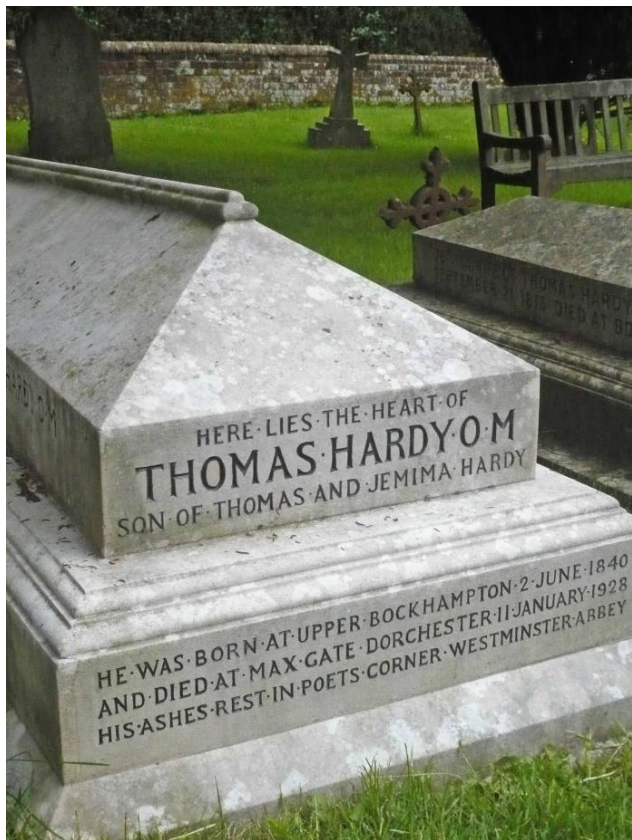

Opgang: Het hart van Thomas Hardy

In jonger jaren trok ik vaak met rugzak en lichtgewichttentje te voet door Engeland; vanuit Dover dwars door Kent, Surrey, Wiltshire en soms verder, ‘trespassing’ wanneer nodig, af en toe liftend om meer afstand te overbruggen of stukjes per trein of bus. Zo kwam ik ook in het Graafschap Dorset, waar ik met mijn ouders en zus en broertje al eerder was geweest. Nu ging ik gericht naar Upper Bockhampton, het geboortegehucht van Thomas Hardy, de grote Engelse schrijver uit de negentiende en vroeg-twintigste eeuw. Ik bezocht zijn ouderlijke cottage en vervolgens zijn graf vlakbij in Stinsford. Als je het pad voor dit graf richting de achterkant van het eeuwenoude natuurstenen kerkje en langs de minstens vijfhonderd jaar oude taxusboom (yewtree) afloopt, kom je bij het scheidsmuurtje van het kerkterrein. Vandaar kijk je vrijwel onbelemmerd uit over het langzaam naar beneden glooiende groene onbedorven Dorset-landschap totdat je in de verte tussen de overlappende heuvels nog een stukje zee ziet. Hier

lag hij dus begraven, op een ‘onvergankelijk’ oude panoramische plek in zijn Wessex, want Dorset heette in Hardy’s eigen streektoponymie Wessex.

Ik liep terug naar het graf en las nog eens goed. Ik had de eerste keer ter bevestiging alleen naar de naam gekeken. *Here lies the heart of Thomas Hardy*. Las ik dat ècht? (Ik was nog jong.) Er liep een oud krom vrouwtje rond. Ik peilde of zij nog aanspreekbaar genoeg zou zijn en probeerde het. ‘Excuse me, is that true about Thomas Hardy?’ In moeilijk te verstaan lokaal Engels en zonder compleet gebit vertelde het mensje me het overbekende verhaal dat ‘the authorities’ hem wilden bijzetten in Poets’ Corner in de Westminster, zeg maar een staatsbegrafenis geven, maar dat zijn familie hem hier wilde houden. Toen was dit als compromis eruit gekomen: zijn hart in zijn geboortegrond, zijn lichaamsas in een urn in Westminster Abbey. ‘As he would have wished anyway,’ zei ze. Wat heeft dit met *Opgang* te maken? Voor mij een weet, voor jou misschien nog een vraag. 😊

N.B.

Het verwijderen van het hart na overlijden was een wijdverbreid middeleeuws gebruik onder de Noord-Europese elite, gebaseerd op het mystieke geloof dat het hart het spirituele en morele centrum van het lichaam was. Vooral bij heiligen en martelaren werd het hart apart van het lichaam begraven.

Nog wat willekeurige voorbeelden: Het hart van de Engelse koning Richard I (Lionheart) werd begraven in Rouen in Normandië en zijn lichaam in Anjou. Het hart van de Schotse koning Robert the Bruce ligt in de abdij van Dunfermline, zijn hart in de Melrose-abdij. Chopins hart zit in een urn in de Kerk van het Heilig Hart in Warschau en zijn lichaam is in Parijs. Het hart van Otto von Habsburg, de zoon van de laatste keizer van Oostenrijk-Hongarije werd in 2011 nog, in lijn met de Habsburgse traditie, in een urn bijgezet in een abdij in Hongarije, terwijl zijn lichaam naar de keizerlijke crypte in Wenen ging.